

EKSİK VE YANLIŞ OKUNAN İKİ KUR'AN

Din hakikatı insanın hem maddi hem manevi hayatını inşa eden ihya eden bir hakikattir, zannedildiği yada yanlış bilindiği gibi yalnızca ahiretimizi inşa eden bir öğreti ve hakikat değildir.

Risale-i Nur Kur'an'dan aldığı dersle bu zamanda yaptığı teccid-i dinde bu "din ile dünya" ayrımını kıran "ahirete göre yaşam" hakikatını geliştirip Ashab-ı Kiram (r.a.e.c.) gibi dünya içinde esya yani varlık ve hayat dairesinden kopmadan, ahireti unutmadan "esmalı ve ahiretli" yaşam dersini vermiştir.

Efendimiz (asm) Kur'an vasıtası ile kendi hayatı ile Ashabına (r.a.e.c) ve Kur'an'ın muhatabı olan bizlere din ile hayatın tefrik edilemeyeceği, ayrıştırılmayacak bir hakikat olduğu dersini vermiş

Bu öğreti ilk üç asır kemal mânada, üatın besinci asıra kadar kemal manadan uzaklaşılsada yine iyi bir şekilde yaşamış. Fakat besinci asırdan sonra cesitli sebebler tarikatların hususi caddeye münhasır bazı uygulamaları umumileştirilince dünyadan elini ayagını çekince madde planında geriye kalan müslümanlar haline geldik. Bu geri kalmışlığa binaen bir kısım insanlarda bunun nedenini dine bağlayarak " Biz Allah Allah diye diye geri kaldık Avrupa top tüfek diye diye ileri gitti " sloganları atılmaya başladı.

Kur'an'ın dolayısı ile dinin Efendimiz (asm) ile verilen dersinin ana kanuniyeti yanlış ve eksik anlaşılınca ortaya iki kısım insan ve anlayış çıktı.

KUR'AN'I EKSİK YADA YANLIŞ ANLAYAN

DİN NAMINA
DÜNYAYI TERK
EDENLER

DÜNYA İÇİN
DİNİ
TERK EDENLER

Risale-i Nur'da bu ayrımın çok yanlış olduğunu madde yani dünya benim için itikadımı teyid eden yaşanabilir kılan ayetler olduğunu ders verdiği bir çok yer olmakla beraber dini dünyadan tefrikin helakete sebep olacağına dair ikazlarda bulunduğu yerlerde mevcut. Lemaat isimli bölümde buna çok güzel bir misal teşkil edecek bir yeri konunun teyidi için alıyorum.

Din ile hayat kabil-i tefrik olduğunu zannedenler felâkete sebebdirler

Şu jön-türkün hatası; bilmedi o bizdeki din hayatın esası. Millet ve İslâmiyet ayrı ayrı zannetti.

Medeniyet müstemir, müstevli vehmeyledi. Saadet-i hayati içinde görüyordu. Şimdi zaman gösterdi,

Medeniyet sistemi

{(*): Tam bir işaret-i gaybiyedir. Sekeratta olan dinsiz zalim medeniyete bakıyor.}

bozuktu, hem muzırdı; tecrübe-i kat'iyye bize bunu gösterdi.

#717

717

Din hayatın hayatı, hem nuru, hem esası. İhya-yı din ile olur şu milletin ihyası. İslâm bunu anladı...

Başka dinin aksine, dinimize temessük derecesi nisbeten milletin terakkisi. İhmali nisbetinde idi

Milletin tedennisi. Tarihî bir hakikat, ondan olmuş tenâsi..

Dini haktan dolayı geri kaldığımız fikrini savunan jöntürk-ler ile simdiki sâzım ona aydınlar hâli hazırdaki laik sistemi kurup din ile dünya işlerini birbirinden ayırma fikri ile hâli hazırdaki sistemi inşa ettiler. Halbuki tarih bize net olarak göstermiş ki biz dine sarıldığımız nisbetinde terakki

etmişiz, Avrupa da bozulmuş olan dinini kliseye hapsedip hayatından çıkardığı nisbette terakki etmiş.

Ve maalesef bu laik yarı dini dünyadan ayırma fiili bildiğimiz şu yüzyılda siyasetin icad ettiği bir kavun değil. Evet belki yasal olarak laiklik son yüzyılın ürünü amma hayat sahasında kendi Kur'anın ders ve terbiyesinden mahrum bırakmaya başladığında ortaya çıkan hatta vahyin ilk yıllarında Maun Suresinin nuzulü ile gözüküğünü anlıyorum. "Vay o namaz kılanların haline" hitabı namaz gibi acz ve fakrın fiilen ve kâlen ifadesi olan bir ibadeti yaptığı halde, toplum içinde aczin ve fakrın alemi olan yetim ve miskini ezen, insanlar olmuşlar hayatlarından dini çıkarmışlar.

Peki bu süreç nasıl bu hale geldi? Hata nerede?

Bu noktada benim Kur'an'ın bu aşrındaki en cömür tefsiri olan Risale-i Nur külliyyatından anladığım yaptığımız iki okuma hatası. Aslında bir Kitab'ı yani Kur'an'ı iki noktada okumamız ve anlamamız gerekirken, her iki okuma da yaptığımız eksik ve yanlış bize önce bu dünyada sonra Allah muhafaza alemi: ahirette felaket ve helaketi getirecek ve bugün madde planında da getiriyor.

Nedir bu Kur'an'ı yanlış yada eksik okuma ve bu iki yönlü olarak nasıl yapılıyor?

Öncelikle dinin hayatın bütünü tanzim eden, anlamlandırıcı ve geliştiren bir öğreti ve hakikat olduğunu kabul ile şeriat yarı bunu sağlayıcı iki sistemin var olduğunu idrak etmem gerekir.

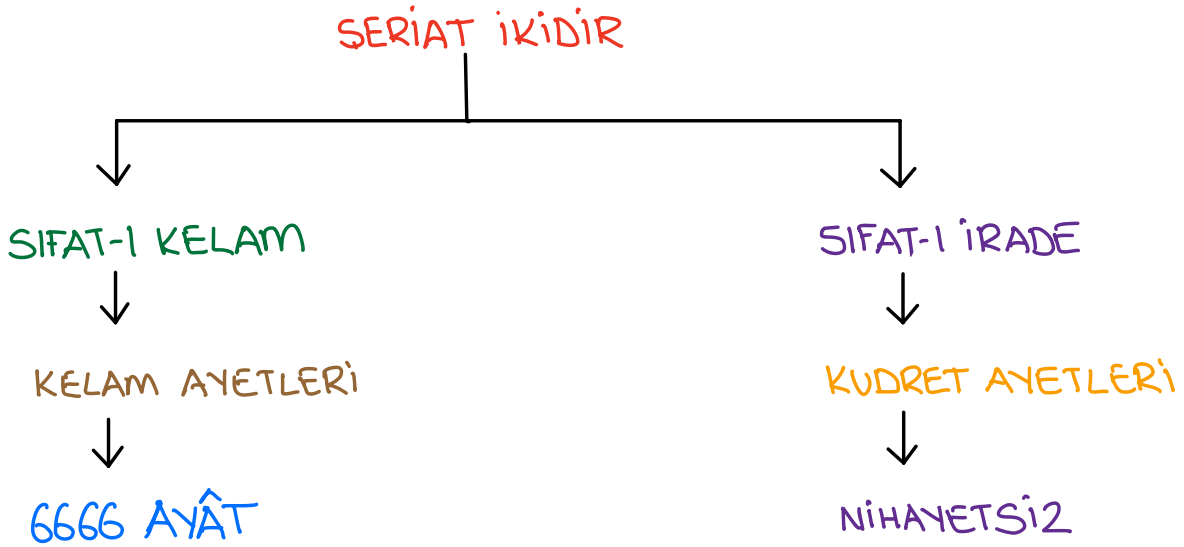
Şeriat-ı İlahiye ikidir.

Biri:

Sıfat-ı kelâmdan gelen bir şeriattir ki, beşerin e'fal-i ihtiyariyesini tanzim eder.

İkincisi:

Sıfat-ı iradeden gelen ve evamir-i tekviniye tesmiye edilen şeriat-ı fitriyedir ki, bütün kâinatta cari olan kavanin-i âdâtullahın muhassalasından ibarettir. Evvelki şeriat nasıl kavanin-i akliyeden ibarettir; tabiat denilen ikinci şeriat dahi, mecmu-u kavanin-i itibariyeden ibarettir. Sıfat-ı kudretin hâssası olan tesir ve icada mâlik değillerdir.

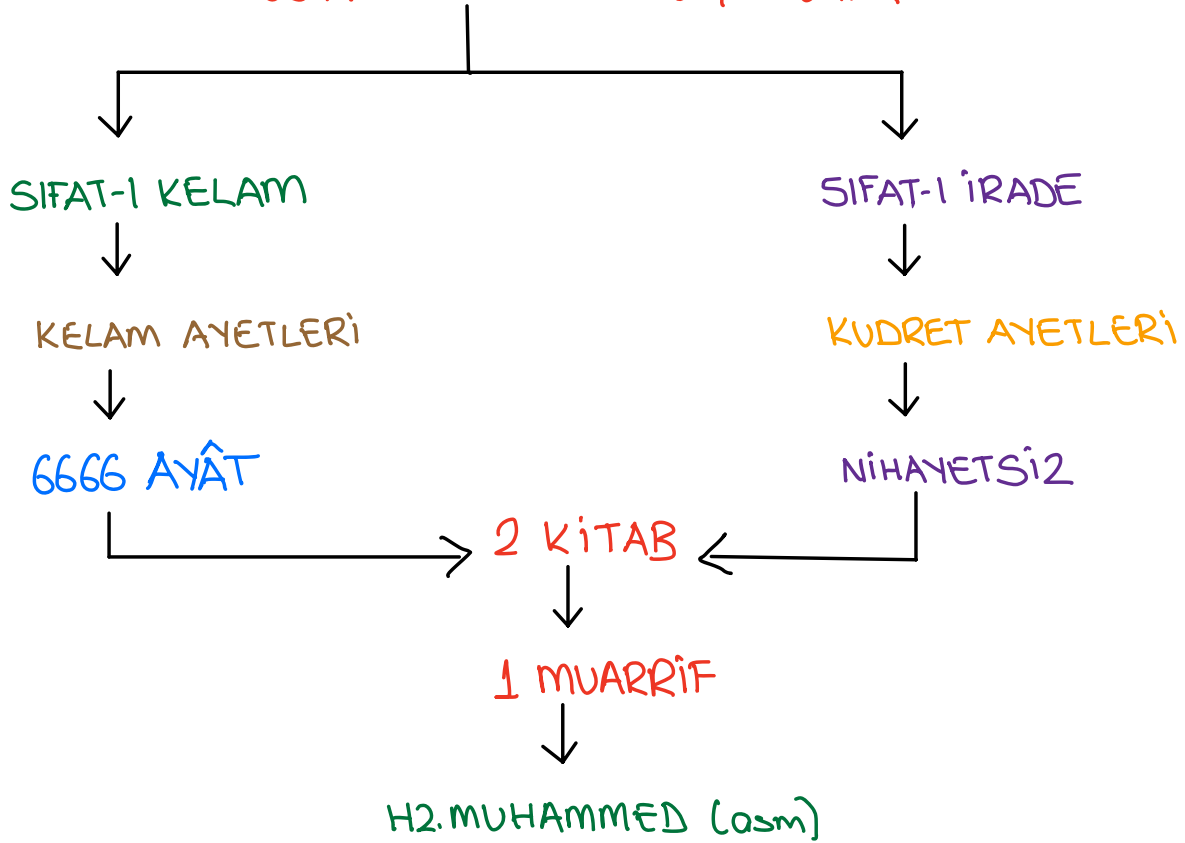

Bize Rabbimizi bildiren üç büyük külli muarif var. Birisi su kitabı, kebir-i kainattır yani kudret ayetleridir. Semada bu kudret ayetlerine "nihayetsiz" dememin sebebi **Otuzyüçüncü Söz'de** geçen ve bu kitabın nihayetsizliğini ifade eden şu cümle:

gösterir ki: Bütün fûnun, bütün desatiriyle şu kitab-ı kâinatı, zaman-ı Adem'den beri mütalaa ediyor. Halbuki o kitab, esma ve kemalât-ı İlahiyeye dair ifade ettiği manaların ve gösterdiği âyetlerin öşr-i mişarını daha okuyamamış. İşte şöyle bir saray-ı âlemi, kendi kemalât ve cemal-i manevisini

Diğer muallim Efendimiz (asm). Üçüncü büyük külli muarrif Kur'an. Azimüsson.

RABBİMİZİ TANITAN ÜÇ MUARRİF

Yani bir ehli imanın okuması, ders ve talimini yapması yalnızca kelimullah cihetiyle mushaf şeklinde gözükken Kur'an değil kelimullahın ders ve talimi, Efendimizin (asm) hayatıyla rehberliğinde kitabı kebir-i kainatı o iman suuru ile okumak kelimullah ile şeriatı şahsiyeni inşa ettiği itikadını düzelttiği gibi, kudret ayetleri ile ders verilen adetullahı iyi anlamak, okumak itikadına hayat libası aydındır.

Şimdi her iki kitapta yapılan eksik ve yanlış okuma metodlarına gördüğüm iki noktayı nazara verip bunun hayatımız üzerinde tezahürü ile oluşan **tembelliğin** ve **ihmalin** nedenini anladığım miktarda ifade edeceğim.

Öncelikle Kur'anı okumak ve anlamak noktasında yaptığımız çalışmalarda düşülen hôtayı şöyle anlıyorum.

Sünvhat Tuluat İsarat isimli eserde geçen bir bölümü alıp o bölümü zahir manada metnin ifade ettiği Kur'an yarı kelamullah zaviyesinden okuyacağım, sonrasında aynı metni ve o metinde geçen kanuniyeti kudret ayetleri olan kitabı **kebir-i kainata** uyarlayıp nazara vereceğim.

Sünvhat Tuluat İsarat isimli kitaptan okuyacağım bölüm şu iki ayeti tefsir ediyor.

"Allah'ın ipine hep birlikte sımsıkı sarılın; ayrılığa düşüp dağılmayın." **Al-i İmrân Sûresi, 3:103.** * "Elif lâm mim. Şu yüce kitap ki, **onda asla şüphe yoktur.** O, Allah'ın emir ve yasaklarına karşı gelmekten sakınanlar için bir yol göstericidir." **Bakara Sûresi, 2:1-2.**

Kur'anın Hâkimiyet-i Mutlakası

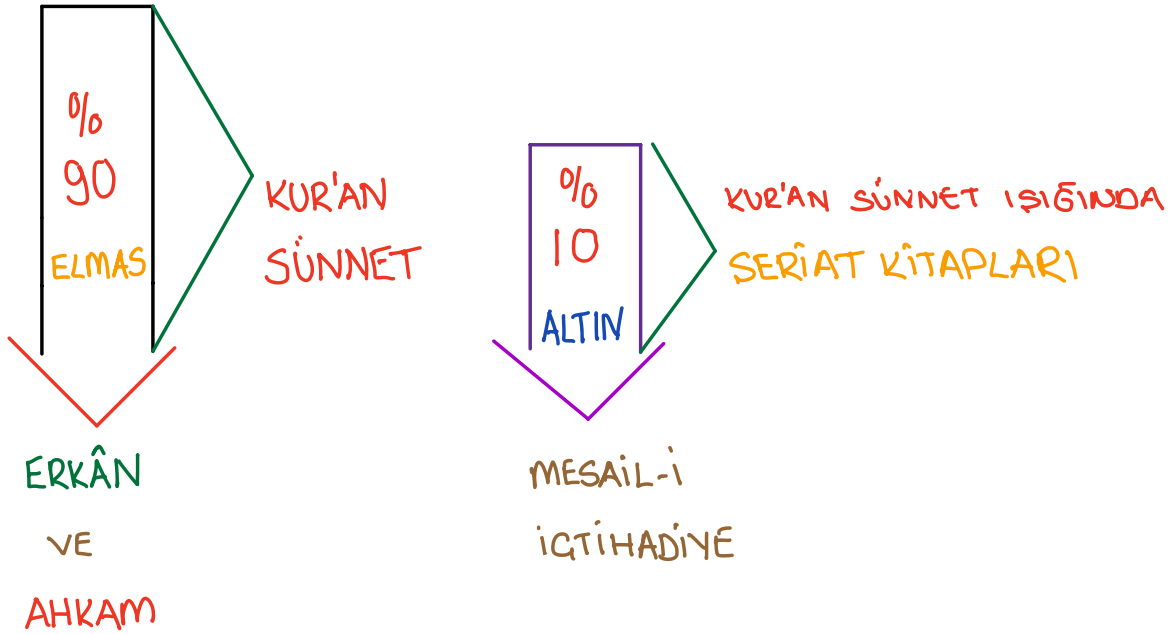
Ümmet-i İslâmiyenin ahkâm-ı diniyede gösterdiği **teseyyüb** ve **ihmalin** bence en mühim sebebi şudur:

İcinde bulunduğumuz zaman Kur'an'ın daha önce hiç tilavet edilmediği ve Kur'an'a ait bilgilerin bu kadar çok olmadığı bir zaman. Fakat bunca tilavet yada Kur'an üzerine bunca çalışmaya rağmen gerek şahsi hayatımızda gerek ictimai hayatta **Ümmet-i İslamiyede** ahkâm-ı diniyeye karşısı bir **tenbellik** ve **ihmal** var.

Normalde böyle bir komplikasyon olmaması gerekirken neden böyle olduğuna dair Üstad su tesbiti yapıyor.

Erkân ve ahkâm-ı zaruriye ki, yüzde doksandır. Bizzât Kur'anın ve Kur'anın tefsiri mahiyetinde olan sünnetin malıdır. İctihâdî olan mesail-i hilafiye ise, yüzde on nisbetindedir. Kıymetçe mesail-i hilafiye ile erkân ve ahkâm-ı zaruriye arasında azîm tefavüt vardır. Mes'ele-i icthadiye altın ise, öteki birer elmas sütundur. Acaba doksan elmas sütunu, on altunun himayesine vermek, mezcedip tâbi kılmak caiz midir?

Burada din hakikatını yüzdelik planda ayrımı yapıldı.

Kur'an ve Sünnetin ana öğretisi yani Kur'an'ın ana maksadı dört temel konudur.

Hem de tahakkuk etmiş: Kur'an'ın herbir tarafında intişar eden makasid-i esasiye ve anasır-ı asliye dördtür.

Onlar da: İsbat-ı Sâni'-i Vâhid ve nübüvvet ve haşr-i cismanî ve adalettir. Yani ¹³

Bir noktada Kur'an kelimesi vahid yani LA İLAHE İLLA HU'yu ders verir ve nübüvveti, haşri, adaleti hatta esyayı istidra di olara LA İLAHE İLLA HU'ya malzeme yapar.

Bu ana konu ve ahkamlar Kur'an ve Sünnetin ana konusu olup bundan sonra ki yüzde onluk mesail-i iatihadiye erkan ve ahkam kadar önemli olmasa dinin mütemmim ve hayat icin de tatbikatında değişkenlik gösteren noktalardır.

Yüzde doksanlık erkan ve ahkam elmas, yüzde onluk mesail-i iatihadiye altun hükmündedir.

Bugün din üzerine yapılan bütün çalışmalar ele alınan mes'eleler maalesef mesail-i iatihadiye olan yüzde onluk kesimdir.

Yüzde onluk altun olan kısım yüzde doksan elmas sütunun önüne geçmiştir.

Ve bu yüzde onluk yeri ders ve talim eden eserler mebzul olmuş ve kudsi olan erkan ve ahkama olan nazar sathilemiş yani yüzde doksanlık elmas sütunu ders veren Kur'an müatedin kitapları ile gölgelenmiştir.

Cumhuru, bürhandan ziyade me'hazdeki kudsiyet imtisale sevkeder. Müçtehidinin kitablari vesile gibi, cam gibi Kur'anı göstermeli, yoksa vekil, gölge olmamalı.

Mesail-i iatihadiye mes'eleleri Kur'anî anlamak ve oradan erkan ve ahkama ulaşmak noktasında basamak olması gerekirken bu mes'elelere dair kitaplar Kur'an'ı göstermek için yazılmışken zamanla cumhur bunlara hasır. nazar edip ettirilip bu eserler vekil ve gölge gibi olmuş.

Mantıkça mukarrerdir ki; zihin, melzumdan tebaî olarak lâzıma intikal eder ve lâzımın lâzımına tabîi olarak etmez. Etse de, ikinci bir teveccüh ve kasd ile eder. Bu ise, gayr-ı tabîidir.

Mesele bir yüzdellik üzerinden Kur'an ve şariat ile irtibat ve şariat kitaplarının asli vazifesine çekildi. Şimdi bir mantık kaidesi üzerinden Kur'an'a muhatabiyet noktasında sıkıntı-
nın nedeni ve neticesi ifade ediliyor.

Mantiki bir kaide zihin melzum yani anlaşılması olması lazım olan bir şeyle meşgul olunca ve o melzum lazımla iç içeyse zihin melzumu aşp lazıma tebaî olarak intikal eder birde lazım içinde lâzımın lazımı olan bir hakikat varsa etmesi zorlaşır. Etmesi için ikinci bir teveccüh ve kasd gereklidir ki buda gayr-ı tabîidir olmaz.

Meselâ; hükmün me'hazı olan şariat kitapları melzum gibidir. Delili olan Kur'an ise, lâzımdır. Muharrik-i vicdan olan kudsiyet, lâzımın lâzımıdır. Cumhurun nazarı kitablara temerküz ettiğinden, yalnız hayal meyal lâzımı tahattur eder. Lâzımın lâzımını, nadiren tasavvur eder. Bu cihetle vicdan lâkaydığa alışır, cümudet peyda eder.

Burada melzum seriât kitaplarıdır. Lazım ise Kur'an'dır.
Muharrik-i vicdan olan kudsiyet lazımın lazımıdır.

Cumhur yoni bizler nazarımız kitaplara temerküz ettiğinden yalnız hayal meyal lâzımı tahattur eder, lazımın lazımına nadiren tasavvur eder. Bu cihetle vicdan lakaydlığa alısır
Vicdan akıl gibi mana ile değil kudsiyet ve ondan gelen damıtılan ulvi hissiyat ile çalısır.

Lazımın lazımı olan kudsiyete ulaşamayınca vicdan harekete geçmiyor, işlevini yitiriyor.

Eğer zaruriyat-ı diniyede doğrudan doğruya Kur'an gösterilse idi, zihin tabî olarak müsevvik-i imtisal ve mûkız-ı vicdan ve lâzım-ı zâtî olan "**kudsiyet**"e intikal ederdi. Ve bu suretle kalbe meleke-i hassasiyet gelerek, imanın ihtaratına karşı asamm kalmazdı.

Her hangi bir tefsir okunursa okunsun o tefsir Kur'an'ı gösteren bir cam gibi olmalı ve o nazarla okunmalıdır.

Ezcümle Risale-i Nur Kur'an'ın yüzer ayatından süzölmüş bir katredir. Herbir risalenin başında geçen ayetler konu içinde tefsir edilir ve benim o bölümü okumaktaki amacım o ayetin bina ve bu arca bakan vechini anlamak olmalı ve doğru okuma metodu olarak konunun ayet ile irtibatını kurup ayeti anlamak lazım olan Kur'an'a muhatabiyeti sağlamaktır. Böyle bir okuma ile lazımın lazımı olan kudsiyete ulaşılır. Kudsiyet nedir? ne ise yarar?

KUDSIYET

- MÜSEVVİK-İ İMTİSALDIR
- MÛKİZ-İ VİCDANDIR
- LAZİM-İ ZÂTİDİR

Kudsiyet müsevvik-i imtisaldır yani okuyanı okuduğu hakikata yada o hakikatın içinde saklı fikir ve fiile benzemeye sevk eder.

Kudsiyet mûkiz-i vicdandır okuyanı okuduğu hakikata yada o hakikatın içinde saklı fikir ve fiile karşı ikaz eder, tesvik eder.

Kudsiyet lazım-i zôtidir okuyanın okuduğu hakikattaki ana hedefi ve gayesidir.

Kur'an tefsiri Kur'an'a ayınadarlık yaptığı nisbette, okuyanın o ayınadarlığın farkındalığını yakaladığı, okuduğunu cam gibi görüp Kur'an'a ulaştığı nisbette, muharrik-i vicdan olan kudsiyet hâsil olur teseyyüb yani tenbellik, kayıtsızlık ihmal ortadan kalkar.

Kur'an'ı anlamak ve onun iman-ı tahkiki dersleri ile imanımı takviye ubudiyetimi ziyadestirmek için okuduğum Risale-i Nur eserlerinde benim muharrik-i vicdan olan kudsiyeti harekete geçirip teseyyüb ve ihmalimi ortadan kaldıracak hakikatlar mevcut. Ve özellikle gerek öncelikle Üstad hazretlerinin şahsi hayatında ve safvı evvel ağabeylerin hayatlarındaki gayret, ciddiyet, hamiyetten melzum olan Risale-i Nur'dan lazım olan Kur'an'a çok iyi nazar edip bunun neticesinde de lazımın lazımı olan muharrik-i vicdan ile onca imkansızlıklar için süfyanizmin emsali görülmemiş manevi tahribatını tamir önce kendi imanlarını sonrada başkalarının imanını kurtarmak adına azami cauret qâstermişler. Bir iki misal

(Ümmi fakat allâmelerin işini gören ve esrar-ı Kur'aniyeye karşı Isparta'nın intibahına sebep olan, âhîret kardeşim Âdilcevaz'lı Bekir Ağa'nın Sözler hakkındaki ihtisastır.)

Faziletmeab Üstadım Hazretleri,

Efendim, evvelâ arz-ı ta'zim ve hürmetle mübarek ellerinizi öperek, her ân u zaman lisanıma yakıştığı kadar dua eder ve duanızı rica ediyorum.

Efendim, malûmunuz fakir talebeniz ve kardeşiniz cahil olduğum halde, güneş-misali olan risale-i bergüzidelerinizden umum Nur Risalelerinizi okutup dinledim. Güneşin nuruna sed çekilemediği gibi ve sed çekilmek ihtimali olmadığı gibi risalelerinize de sed çekilemez. Onları istima'da ruh ve kalbimi tedkik ettim, tedkikatımda ne gibi hissetmiş ve anlamış olduğumu aradım, baktım ki; ruh ve kalbimde bir feyzan ve coşkunluk var ki, beni bilâ-ihitiyar bir vazifeye sevk etmek için hemen "haydi haydi" diye tazyikata başladı. Ben de ruhumda olan bu vakıyı takib ederken o Nurların irae ettiği miftahları gördüm ve gösterildi. Anladım ki, bu anahtarlar ile îcab eden kapıları açıp, o Nurlara ehil olan kardeşlerimi (min-gayr-i haddin) arayıp bulmak vaziyeti âdeta bana emrolunup, o Nurlardan güneş gibi nur saçılması hususunda ben de bu hali kendime vazife addettim.

O Nurlardan almış olduğum anahtarları teslim ile, hâin-i din olan mülhidlerin elleri kımıldanmayacak derecede kırılması için, hamden-lillah bu kardeşlerimi arayıp buldum. Emanetullah ve emanat-ı Peygamberînin (A.S.M.) gayet parlak yakut ve zümrütten kıymetdar olan hazinelerini o zâtların ellerine teslim ettim. Elhamdülillah Cenab-ı Hak muvaffak etti. O mübarek eserlerinizi mütalaa eden eşhas, insan iseler ve insaniyetle alâkaları varsa iman eder. İnanmadıkları

takdirde ya insaniyetten istifa etmeli veyahut insan değiliz demeli. Bu eserler başlı başına ayrı ayrı birer fâtihtir. İnşâallah her cihetle, feth ederek fâtihi olacaktır. Cenab-ı Mevlâ âhîrette cümlemizi sevabına nâil eyleyip, şefaata mazhar buyursun. Âmîn!

Tekrar mübarek ellerinizi bûs ile, duanızı istirham eylerim efendim hazretleri.

Abdülcelil oğullarından

Âdilcevaz'lı

(Zeki'nin fikrasıdır)

Ben istiyorum ki; bir an evvel bir yere çekileyim de, mesaîden hariç zamanlarımı, o ulvî ve mukaddes hazine-i hakikat ve âsâr-ı giran-baha hizmetinde devama başlayayım. Fakat bugünlük bu yüce emelim

Sevgili Üstadım! Evvelce arzettiğim vechile ben artık birşey için yaşadığımı zannediyorum. O da, üstadım olan dellâl-ı Kur'an'ın vazife-i memure-i maneviyesini îfada kendilerine pek cüz'î bir yardım ve Kur'an hesabına cüz'î bir hizmetkârlıktan ibarettir. Orada bulunduğunuz müddetçe Hazret-i

Başta Adilcevazlı Bekir ağa , sonrasında Zeki ağabey Hulusi ağabey daha ismini zikretmediğim lahika mektuplarında Üstad hazretlerinin "Aziz, siddik, gayretli, metin, sarsılmaz, ciddi" gibi vasıflarla vasıflandırdığı, hayatları ile bu vasıfları hak eden ağabeylerde ortaya çıkan bu hamiyet ve gayret enfüste ve afakta hizmetin sırrı eserler üzerinden lazım olan Kur'an ile kurdukları ilişki ve neticesinde de ortaya çıkan lazımın lazımı olan muharrik-i vicdan olan kudsiyetin neticesi.

Maalesef aynı eserleri çok daha rahat ulaşabilir ve konforlu mekânlarda okuduğum halde ve zahirde de belli say fada da okuduğum halde bendeki sevksizlik gayretsizliğin sebebi eserleri okumak için okumak, bitirmek için okumak ihtiyaca hissetmeden okumak, en önemlisi de okuduğum eserleri mana-yı ismiyle Risale-i Nur ne diyor diye, Üstad ne diyor diyerek okuma yolısından gelebilir.

Demek şeriat kitapları, birer şeffaf cam mahiyetinde olmak lâzım gelirken, mürur-u zamanla mukallidlerin hatası yüzünden paslanıp, hicab olmuşlardır. Evet bu kitaplar, Kur'ana tefsir olmak lâzım iken, başlı başına tasnifat hükmüne geçmişlerdir.

Tabi buradan sunu anlıyorum ki hiabir tefsirin (hasa) Kur'an'a perde olma, tefsiri yazan müfessirinde böyle bir gayesi, hedefi yoktur ve olamaz. Fakat bu eserler zamanla mebzul yani çok okunup revacta olunca mukallidlerinin hatası ile paslanıp perde olmuşlar.

Bu kitaplar Kur'an'a tefsir olmak lazım gelirken yani Allah bu ayette bana ne demeyi murad etti şeklinde okunması gerekirken filanca alim buradan neyi kastetti denilerek tasnifat yani kendi ile meşgul olunan, nazarları hasredilen hale geldi.

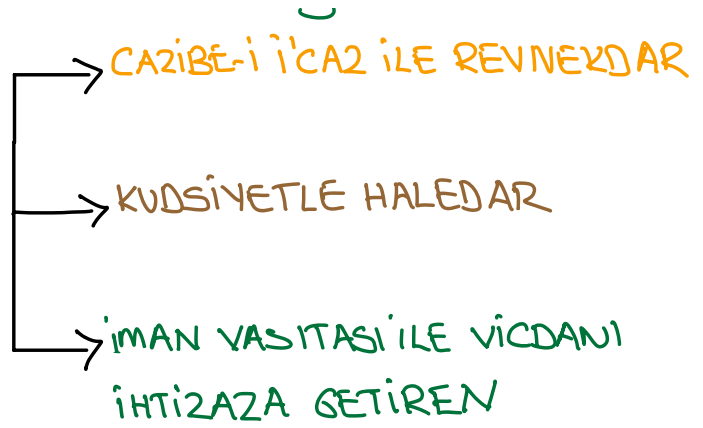
Tefsirlere muhatabbiyetten kaynaklı neticeler zikredikten sonra Risale-i Nur'da Kur'an'i bir metod olarak sürekli yapılan bir nokta hastalığın yada hatanın ve vakianın tesbiti sonrasında mutlaka ona dair Kur'an ve sünnetten alınan bir ders ile tedaviye çalışıp tedavi metodunu zikretmesidir. Sünühat'taki kısımda şimdi tedavi kısmı şöyle ifade ediliyor.

Hacat-ı diniyede cumhurun enzarını doğrudan doğruya, cazibe-i i'caz ile revnakdar ve kudsiyetle haledar ve daima iman vasıtasıyla vicdanı ihtizaza getiren hitab-ı ezelinin timsali bulunan **Kur'ana çevirmek üç tarîkledir:**

32

Nazarların Kur'an'a çevrilmesin yolu üç noktada anlatılacak ama Kur'an içindeki üç nokta çok güzel nazara verilmiş

KUR'AN → HACAT-I DİNİYENİN
KAYNAĞI

Tefsirden tefsir edilen Kur'an'a nazırların Gevrilmesi
üa yol ile olacak

1- Ya müellifinin bihakkın lâıyk oldukları derin bir hürmeti, emniyeti, tenkid ile kırıp, o hicabı izale etmektir. Bu ise tehlikelidir, insafsızlıktır, zulümdür.

Maalesef suanda gidilen takib edilen özellikle Kur'an müs-
lumanlığı adı altında Kur'an'dan sonra sahih kaynak olarak
kabul edilen hadis kitapları ve onların müellifleri, müçte-
hitlerin icatihoda dair eserleri ve imamlar Kur'anı yücelt-
mek adına ölçüsüz futursuz tenkid ediliyor. Bu çok tehli-
keli olup ucu dinin temeline kadar gidecek bir taarruz
Sözler'de buna işaret eden

sözümüz yok. Zâten onlar azdırlar, çabuk da intibaha gelirlir. Diğer kısım ise
gayet müdhiş mağrur insanlardır ki; mezhebsizliklerini, müçtehidîn-i izama
müsavat davası altında neşretmek istiyorlar ve dinsizliklerini, sahabeye karşı
müsavat davası altında icra etmek istiyorlar. Çünkü evvelen: O ehl-i dalalet

Bugün adını bilmediği, künyesini isim olarak zannetdiği Ebu
Hanife'nin binlerle talebesi olup bunun kırka yakını müçtehid
seviyesinde olduğunu bilmeyen ilahiyat mezunu Seyma yoda
Mustafa kendini onunla eşit görüyor. İctihatlarına kafa
tutuyor.

2- Yahut tedricî bir terbiye-i mahsusa ile kütüb-ü şeriati şeffaf birer tefsir suretine çevirip, içinde Kur'anı göstermektir. Selef-i müçtehidînin kitabları gibi; "Muvatta", "Fikh-ı Ekber" gibi.

Meselâ: Bir adam İbn-i Hacer'e nazar ettiği vakit, Kur'anı anlamak ve Kur'anın ne dediğini öğrenmek maksadıyla nazar etmeli. Yoksa İbn-i Hacer'in ne dediğini anlamak maksadıyla değil. Bu ikinci tarîk de zamana muhtaçtır.

Bu ikinci yol tedrici bir terbiye ile husule gelir. Okunan eser-
de sürekli Kur'an'a nazar edip muhatap olmak bu noktada
Muvatta İmamı Malik, Fikh-ı Ekber Ebu Hanife'nin eseri
Kur'an'a ayinedarlık noktasında cam vazifesini görmüş.
Üstad yine üçüncü bir mezheb olan Safii mezhebinin
büyük alimlerinden İbn-i Hacer'e (ra) atıf ile onun eserini
okumadaki gayenin İbn-i Hacer'in ne dediğini anlamak
İbn-i Hacer'i Kur'an'ı anlamaya basamak yapmaktır.

3- Yahut cumhurun nazarını, ehl-i tarîkatın yaptığı gibi, o hicabın fevkine çıkararak

üstünde Kur'anı gösterip, Kur'anın hâlis malını yalnız ondan istemek ve bilvasıta olan ahkâmı vasıttan aramaktır. Bir âlim-i şeriatin vaazına nisbeten, bir tarîkat şeyhinin vaazındaki olan halâvet ve cazibiyet bu sırdan neş'et eder.

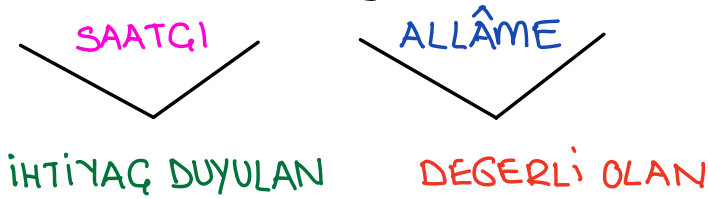
33

Bu üçüncü yol hususî bir cadde, büyük terk ve nefsi mücahade ile tarîkat yolu ile vesileyi geride bırakıp Kur'an'a müteveccih olmak. Bu terbiyeye girmiş, terkler ve zikir vs gibi yollarla kalbi islettirmiş bir tarîkat şeyhinin vaazındaki halâvet ve cazibe, ilmi ne kadar yüksek olursa olsun bir âlim-i şeriattan halâvet ve cazibiyet noktası yüksektir.

u

Umûr-u mukarreredendir ki; efkâr-ı âmmenin birşeye verdiği mükâfat, gösterdiği râğbet ve teveccüh ekseriya o şeyin kemaline nisbeten değildir, belki ona derece-i ihtiyaç nisbetindedir. Bir saatçının bir allâmeden ziyade ücret alması bunu teyid eder.

Herkesçe kabul görmüş bir hakikat şudur ki : İnsanların bir şeye değer vermesi ona yönelmesi, onunla istigalinin sebebi o şeyin kemaline nisbeten değil, o şeye duyulan ihtiyaç nisbetindedir. İnsanda ilgi ihtiyaca nisbetindedir. Bu mana saatçı ve alim kıyası ile nazara veriliyor.

İnsanların saatçıya gösterdiği ilgiyi bir alime göstermemeleri alimin ve o alimde bulunan ilmin değersizliğini göstermez, o ilme ve o ilmin qiyesi olan alime ihtiyaç hissetmemelerinden kaynaklıdır.

Eğer cemaat-ı İslâmiyenin hacat-ı zaruriye-i diniyesi bizzât Kur'ana müteveccih olsa idi, o Kitab-ı Mübin, milyonlarca kitablara taksim olunan râğbetten daha şedid bir râğbete, ihtiyaç neticesi olan bir teveccühe mazhar olur. Ve bu suretle nüfus üzerinde bütün manasıyla hâkim ve nafiz olurdu. Yalnız tilavetiyle teberrük olunan bir mübarek derecesinde kalmazdı.

Bugün alem-i İslam olarak hacat-ı zaruriye olan hakiki imanîye ve erkân-ı ve ahkâm-ı İslamiyeye müteveccih olup onun ders ve talimi esas olsaydı Kitab-ı Mübin taksim olunan eserlerden ziyade bir râğbet görüp teveccühe mazhar olurdu. Böylece nüfus üzerinde hem hakim hemde nafiz yani işleyen nüfus eden hale gelirdi.

Yalnızca tilavetiyle teberrük olunan bir mübarek derecesinde kalmazdı. Maalesef bugün tilaveti Kur'an'da maani-i Kur'an'a perde olmuş ve Kur'an'a karşı vazifemi ve sorumluluğumu tilavet ile yerine getirdiğimi zannedip kendimi kandırıyorum.

Tilaveti-i Kur'an ile his seviyesinde lezzetlenerek onu akıl ve şuur, vicdan seviyesinde istifadeyi gerekli görmüyorum. İnsanın en gûalü letaifi akıl, kalb, vicdan olduğu ve Kur'an'ın manaları hassaten hacat-ı zaruri olan hakiki imaniyeye dair manalarla bu letaifleri beslemek muharrik-i vicdan denilen kudsiyete ulaşp dine dair gerseklik ve ihmallerimi aza indirmek şerk ve gayrete gelmem gerekirken elfaz-ı mübarekenin hissi lezzeti, sevab hırsı ile buna ihtiyac hissetmiyorum.

İlk ve ana seriât kitabındaki eksik ve yanlış okuma manası böyle tezahür ediyor.

KUDRET AYETLERİNİ OKUYAMAMAK

Dersimin başında ifade ettiğim gibi kelimullahı eksik anlayıp tilavetten öteye taşıyamayıp manevi noktada ahkama karşı tembellik ve ihmal vukuo geldiği gibi madde planındada Kur'an'ın yani din-i hakkın bu dünyanın imarı için bana ayetlerde bana bazen kanuniyet bazende peygamber mucizeleri ile ders verilen kudret ayetlerini okuyamamak ve anlayamamaktan mütevellid bugün madde planında geri kaldık ve zillet içerisindeyiz.

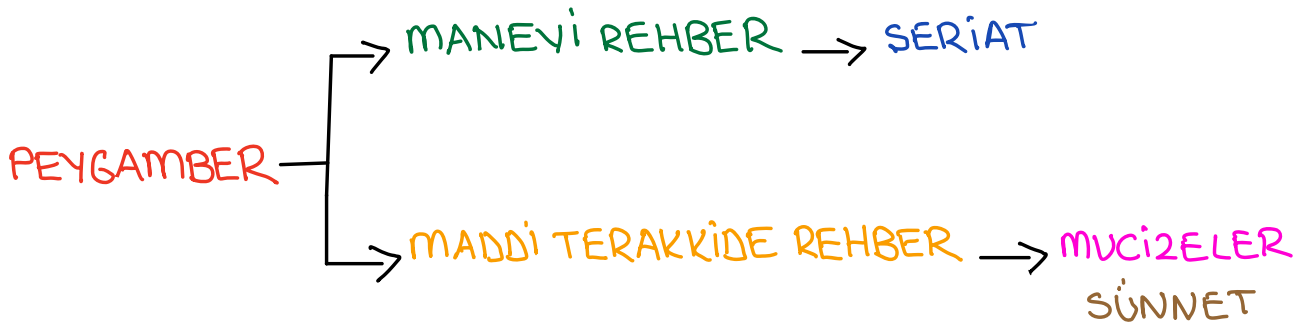
Problemin diğer ve çok büyük sorun teşkil eden kısmı hayattan kopardığımız din ile hayata taalluk eden her bir ferdin yapması gereken ve birinci hayat mertebesinde olarak çok kayıtlar ile kayıtlı olarak yapmak zorunda olduğum işlerde yani iş, ticaret, temizlik, annelik, babalık gibi vazifelerde tecelli eden ve her biri kudret ayetlerinin kıraati olan din hakikatının rütbelerini bilememekten kaynaklı ibadet sorununu yakalayamayıp bu işlere karşı ya vakf-ı nazar ederek maddiyun oluyorum, yada manasızlığın nedeni ile tembellik ve ihmal başlıyor.

Şimdi bu madde planında vucuda gelen ve temelinde kudret ayetlerinin okunmaması dini hayattan kopuk libassız bir itikad halinde görmekten mütevellid bir tembellik ve ihmal var. Dersimin bu bölümünde hayatın ve hayata taalluk eden işlerin dindeki rütbesi ve bunlara olan bakış açımı Kur'an üzerinden doğru okuma metodlarını ele alacağım.

NÜBÜVVETİ DOĞRU ANLAMAK

Din hakikatın adeta tatbikat sahası hayattır. Hayatı ve ono dair varlık ve uğrasları kaldırdığımızda dini hayatı kopardığımızda bu hayat anlamını tamamen yitirdiği gibi, din ile ifade edilen mücerred hakikatlar anlaşılma- hale gelir. O yüzden Allah manevî ve maddî hayatımı- zın rehberliği için peygamberleri göndermiş ve onları her iki hayatın öğreticeleri olarak insanlık alemine ko- numlandırmış. Öncelikle nübüvvet makamını ve peygamber- leri iyi anlamak gerek.

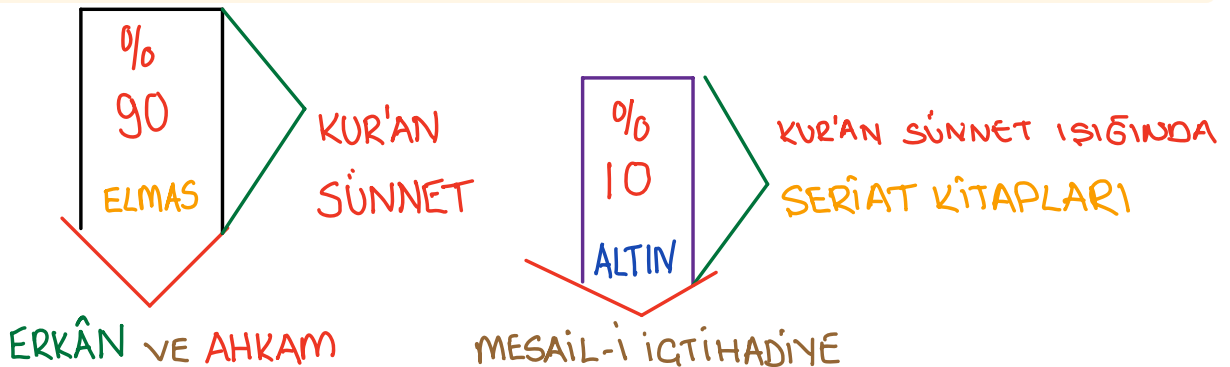
İşte Kur'an-ı Hakîm; enbıyaları, insanın cemaatlerine terakkiyat-ı maneviye cihetinde birer pişdar ve imam gönderdiği gibi; yine insanların terakkiyat-ı maddiye suretinde dahi o enbiyanın herbirisinin eline bazı hârikalar verip yine o insanlara birer ustabaşı ve üstad etmiştir. Onlara mutlak olarak ittibaa emrediyor. İşte enbıyaların manevî kemalâtını bahsetmekle insanları onlardan istifadeye teşvik ettiği gibi, mu'cizatlarından bahis dahi; onların nazirelerine yetişmeye ve taklidlerini yapmaya bir teşviki işmam ediyor. Hattâ denilebilir ki: Manevî kemalât gibi maddî kemalâtı ve hârikaları dahi en evvel mu'cize eli nev'-i beşere hediye etmiştir. İşte Hazret-i Nuh'un (Aleyhisselâm) bir mu'cizesi olan sefine.. ve Hazret-i Yusuf'un (Aleyhisselâm) bir mu'cizesi olan saati en evvel beşere hediye eden, dest-i mu'cizedir. Bu hakikate latif bir işaret ki: San'atkârların ekseri, herbir san'atta birer peygamberi pîr ittihaz ediyor. Meselâ gemiciler Hazret-i Nuh'u (Aleyhisselâm), saatçılar Hazret-i Yusuf'u (Aleyhisselâm), terziler Hazret-i İdris'i (Aleyhisselâm).

Burada nübüvvet eli ile gelen şariat hâlihazırda son beyan Kur'an'ın kelam ayetlerine muhatabiyet noktasında yapılan hatayı onun neticesinde ortaya çıkan ihmal ve tenbelliği yine hatırlayıp, nübüvvet eliyle gelen ve son resul Efendimiz (asm) ile Kur'an ile bina ders verilen kudret ayetleri üzerinden iş, ticaret, anne, babalık, ilim gibi uğraşlar olarak bildiğimiz ve hayatımızın çoğunda vakit geçirdiğimiz işlerin kıraatındaki büyük hatamız ve neticeleri ve kurtuluş çaresini özetlemek istiyorum.

Kelamullah'taki hatamızı Sünvat'tan söyle sekillendirmiştim. Birinci ve temel hatamız Kur'an'da esas olan erkân ve ahkâm-ı zaruriyeyi esas yapmamak, mesail-i icthadiye olan yüzde onluk noktayı nazara almak ona hasrı nazır ederek bunları ders veren şariat kitaplarını anlamaya çalışıp şariat kitaplarını Kur'an'a perde yapmak.

Erkân ve ahkâm-ı zaruriye ki, yüzde doksanıdır. Bizzât Kur'anın ve Kur'anın tefsiri mahiyetinde olan sünnetin malıdır. İctihadi olan mesail-i hilafiye ise, yüzde on nisbetindedir. Kıymetçe mesail-i hilafiye ile erkân ve ahkâm-ı zaruriye arasında azîm tefavüt vardır. Mes'ele-i icthadiye altın ise, öteki birer elmas sütundur. Acaba doksan elmas sütünü, on altunun himayesine vermek, mezcedip tâbi kılmak caiz midir?

Ve bu yanlışın neticesinde vücuda gelen neticede söyle zikredilmişti.

Meselâ; hükmün me'hazı olan şeriat kitapları melzum gibidir. Delili olan Kur'an ise, lâzımdır. Muharrik-i vicdan olan kudsiyet, lâzımın lâzımıdır. Cumhurun nazarı kitablara temerküz ettiğinden, yalnız hayal meyal lâzımı tahattur eder. Lâzımın lâzımını, nadiren tasavvur eder. Bu cihetle vicdan lâkaydlığa alışır, cümudet peyda eder.

Kelamullahtaki bu hata ve eksik muhatabiyeti ve neticesini kanuniyet şeklinde ele alıp hayat sahasında kudret ayetleri noktasında ele alıp neticelerini ortaya çıkarmaya çalışacağım

Kastamonu'da lise talebelerinden bir kısmı yanıma geldiler. "**Bize Hâlıkımızı tanıttır, muallimlerimiz Allah'tan bahsetmiyorlar**" dediler. Ben dedim: Sizin okuduğunuz fenlerden her fen, kendi lisan-ı mahsusuyla mütemadiyen Allah'tan bahsedip Hâlıkı tanıttırıyorlar. Muallimleri değil, onları dinleyiniz.

Alem-i İslam uzun bir dönem fen, felsefe gibi ilimlerle ciddi mesafeli durmuş. Zira Avrupa pozitif bilimlerde terakkî ettikçe bu ilimler vasıtası ile yaratıcıyı inkar etmiş.

Eşya ile yani varlık üzerinden var oluşu sebep so-
nuc üzerinden anlamlandırıp bunu da kendince ürettiği
formüllerle süsleyip bu safsataları kuvvetli delil olarak
nesredip pozitif ilimler onlardan ürettikleri bilimsel metod
ve yöntemlerle yaratıcıyı inkar dinsizliği nesretmeye bas-
ladılar.

İlim ve bilim her insanın ortak ihtiyacı olduğundan bu ge-
leşim önü alınmaz şekilde tüm dünyaya yayıldı. Madde planın-
da da Avrupa'nın önlenemez yükselişi, alemi İslam'ın'da
madde planında geri kalması, pozitif ilimden iktinab et-
mesiyle ve oradan gelen küfrün önüne geçmek zehrinde
korunmak için bu ilimlerle kat-ı alakaya edince var olan
geri kalmışlık İslama mâl edildi.

i hayatiyei beklesin. Böyle ahmaklardan mühim bir mevki işgal eden
birisi demiş ki: "Biz, Allah Allah diye diye geri kaldık. Avrupa, top tüfek diye
diye ileri gitti."

Üstad hazretleri İslamın tedenni kaynağı olarak gösterilme-
sini feleğin ters dönmesi olarak ifade ediyor.

53- Hristiyanlığın malı olmayan mehasin-i medeniyeti ona mal etmek ve
İslâmiyetin düşmanı olan tedenniye ona dost göstermek, feleğin ters
dönmesine delildir.

Böyle bir vaziyet içinde Avrupa'nın fen ve felsefeyi ve ona ait ilim ve oradan ürettikleri bilim ile eline silahı alıp tabiri caiz ise "eller yukarı" dediği bir hengamda Kur'an imdadına yetişiyor: Ve Risale-i Nur üzerinden yansıttığı, damlattığı metodlar ile bambaşka bir öğreti ile düşmanın silahını kendine istimal ediyor.

Ben dedim: Sizin okuduğunuz fenlerden her fen, kendi lisan-ı mahsusuyla mütemadiyen Allah'tan bahsedip Hâlıkı tanıtıyorlar. Muallimleri değil, onları dinleyiniz.

Burayı biraz açmak istiyorum.

Kur'an bana tevhidî yani LA İLAHİ İLLALLAH'ı ders verirken bunu isbat için kullandığı malzeme ne EŞYA yani varlık, Kur'anî bir ifade ile ŞEY

تُسَبِّحُ لَهُ السَّمَوَاتُ السَّبْعُ وَالْأَرْضُ وَمَنْ فِيهِنَّ وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ وَلَكِنْ لَا تَفْقَهُونَ تَسْبِيحَهُمْ إِنَّهُ كَانَ حَلِيمًا غَفُورًا ﴿٤٤﴾

Meal (Kur'an Yolu)

(44) Yedi gök, yer ve bunlarda bulunanlar O'nu tesbih eder; O'nu hamd ile tesbih etmeyen hiçbir şey yoktur. Fakat siz onların tesbihini anlayamazsınız. O halîmdir, başışlayıcıdır.

Bugün pozitif ilimlerin bilim ürettiği makemeleri nedir
ESYA yani SEY yani varlık.

KUR'AN'IN TEVHİD DERSİ
İÇİN KULLANDIĞI MALZEME

FENLERİN BİLİM İÇİN
KULLANDIĞI MALZEME

VARLIK

KUR'AN'IN ÜRETTİĞİ
NETİCE

LA İLAHE İLALLAH

FENLERİN ÜRETTİĞİ NETİCE

YARATICI YOK

KUR'AN'A GÖRE ESYA NEDİR VAZİFESİ NEDİR ?

külliyeti ile kâinatta yüksek bir nizamın bulunmasına bir delildir. Ve herbir fen nurlu bir bürhan olup, mevcudatın silsilelerinde salkımlar gibi asılıp sallanan maslahat semerelerini ve ahvalin değişmesinde gizli olan faideleri göstermekle Sâni'in kasd u hikmetini ilân ediyorlar. Âdeta vehim şeytanlarını taretmek için herbir fen, birer necm-i sâkıbdır. Yani bâtil vehimleri delip yakan birer yıldızdırlar.

Kur'an ve fenni ilimlerin ortak değeri paydası esyadır. Kur'an ayetlerinde geçen bir çok esya yani varlık ile onlar üzerinde gözükken harikulade yaradılış gösterip cüz üzerinden külliyyi gösterir.

RÜTBE TAYİNİ VE ŞERİAT NEDİR ?

Dinin itikod ve ibadet kısmının yanında en önemli tatbikat sahası hayattır. Hayata taalluk eden bütün uğraşlar farz-ı kifayedir. Bu noktadaki gevşekliğimiz neticesinde seriati fitriye olan hilkate isyonumuzla cehenneme müstehak olduk.

Bu mukaddemenin üss-ül esası budur ki: Sâni'-i Zülcelal'in hilkat-i âlemde cari ve taksim-ül a'mal

30

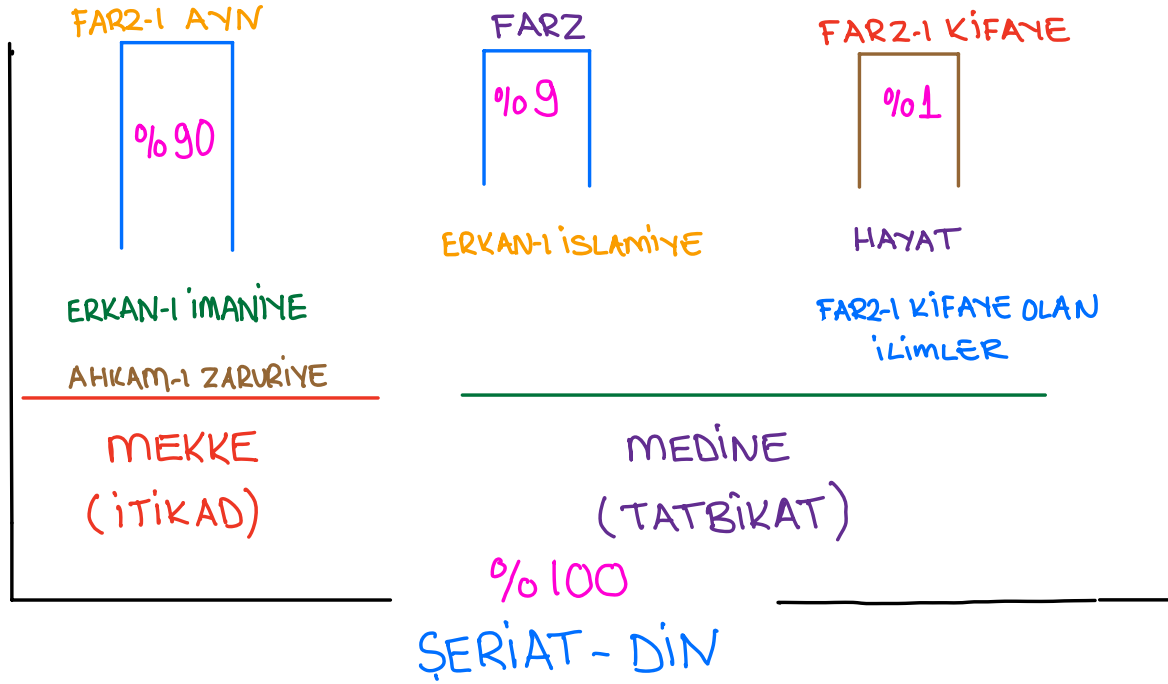
kaidesinden akan kanun-u tekemmül ve terakkide mündemiç olan rıza ve işaretinin imtisali farz iken, itaat tamam edilmemiştir. Şöyle: Kaide-i taksim-ül a'mali muktezi olan hikmet-i İlahiyenin dest-i inayetiyle beşerin mahiyetinde ekmiş olduğu istidadat ve müyulatlâ şeriat-ı hilkatin farz-ül kifayesi hükmünde olan fünun ve sanayiinin edasına bir emr-i manevî vermişken, sû'-i istimalimiz ile o istidaddan tevellüd eden meyle kuvvet ve meded verici olan şevki bu hırs-ı kâzib ve şu re's-i riya olan meyl-üt tefevvuk ile zayi' edip söndürdük. Elbette isyan eden, cehenneme müstehak olur. Biz de bu hilkat denilen şeriat-ı fitriyenin evamirine imtisal edemediğimizden cehennem-i cehl ile muazzeb olduk. Bu azabdan bizi kurtaracak, taksim-ül a'mal kanunuyla amel etmektir. Zira seleflerimiz taksim-ül a'malin ameli ile cinan-ı ulûma dâhil olmuşlardır.

Din noktasında şöyle bir rütbe sıralaması karşımıza çıkarıyor. Yapacağım rütbelendirmeye dair bir referans cümlele Divanı Harbı Örfi'de şöyle geçiyor:

Şeriatta yüzde doksandokuz ahlâk, ibadet, âhiret ve fazilete aittir.

21

Yüzde bir nisbetinde siyasete mütealliktir; onu da ulü-l emrler düşünsünler.

Meseleyi bu zaviyeden ele alınca ve hayatı ve ona dair bütün vazife ve uğraşlarımı bu minvalde değerlendirdiğimde hayatın her anı ve yaptığım her iş din potasına giriyor. Dini hakkın hayat içinde temas etmediği yer kalmıyor. Hayat ve ona taalluk eden meselelerin herbiri İTİKADIMIN LIBASI olmuş oluyor.

Şimdi bu konuya binaen hayat içerisinde çeşitli noktalarda bunu misallendireceğim ve meseleyi alemime tam olarak oturmasını sağlayacağım. Altıncı Meselede geçen soru ve cevap kısmını anlamak istediğim konunun temeli olarak alacağım.

Kastamonu'da lise talebelerinden bir kısmı yanıma geldiler. "**Bize Hâlıkımızı tanıttır, muallimlerimiz Allah'tan bahsetmiyorlar**" dediler. Ben dedim: Sizin okuduğunuz fenlerden her fen, kendi lisan-ı mahsusuyla mütemadiyen Allah'tan bahsedip Hâlıkı tanıttırıyorlar. Muallimleri değil, onları dinleyiniz.

Her biri "nurlu bürhan olan" ilimlerin itikada, erkân-ı İslamiyeye hayata bakan vecihlerini ayırıştırıp kanuniyete tatbik edeceğim ve sonunda da ilk dersimde Sünuhat'ta geçen yerdeki teseyyüb ve ihmalin kudret ayetlerini okumadaki hatamız ve neticesini nazara alacağım.

Meselâ: Hendese bir fendir. Onun hakikatı ve nokta-i muntehası, Cenab-ı Hakk'ın İsm-i Adl ve Mukaddirine yetişip, hendese âyinesinde o ismin hakîmane cilvelerini haşmetiyle müşahede etmektir.

Meselâ: Tıb bir fendir, hem bir san'attır. Onun da nihayeti ve hakikatı, Hakîm-i Mutlak'ın Şâfi ismine dayanıp, eczahane-i kübrası olan rûy-i zeminde rahîmane cilvelerini edviyelerde görmekle tıb kemalâtını bulur, hakikat olur.

Meselâ: Hakikat-ı mevcudattan bahseden Hikmet-ül Eşya, Cenab-ı Hakk'ın (Celle Celalühü) "İsm-i Hakîm"inin tecelliyat-ı kübrasını müdebbirane, mürebbiyane; eşyada, menfaatlarında ve maslahatlarında görmekle ve o isme yetişmekle ve ona dayanmakla şu hikmet hikmet olabilir. Yoksa, ya hurafata inkılab eder ve malayaniyat olur veya felsefe-i tabiiye misillü dalalete yol açar.

İşte sana üç misal... Sair kemalât ve fünunu bu üç misale kıyas et.

HAYAT
(FARZ-I KİFAYE)

%1

GEOMETRİ / MATEMATİK

TIB

FİZİK, KİMYA vs

ERKAN-I İSLAMİYE

(FARZ)

%9

DERS / TALİM / NAMAZ

DERS / TALİM / NAMAZ

DERS / TALİM / NAMAZ

ERKAN-I İMANİNE

(FARZ-I AYİN)

%90

ADL - MUKADDİR

ŞAFİ

MÜDEBBİR - MÜREBBİ

İlim noktasında bu kanuniyetin hayatın sair vecihlerine de uygulamak mümkün bir iki misal oradonda ekleme yapacağım

Refika-i hayatına muhabbetin,

madem hüsn-ü sîret ve maden-i şefkat ve hediye-i rahmet olduğuna bina edilmiş. O refikaya samimî muhabbet ve merhamet edersen, o da sana ciddî hürmet ve muhabbet eder. İkiniz ihtiyar oldukça o hal ziyadeleşir, mes'udane hayatını geçirirsin. Yoksa hüsn-ü surete muhabbet nefsanî olsa, o muhabbet çabuk bozular, hüsn-ü muaşeretini de bozar.

Hem peder ve vâlideyi şefkat ile teçhiz eden ve seni onların merhametli elleriyle terbiye ettiren hikmet ve rahmet hesabına onlara hürmet ve muhabbet, Cenab-ı Hakk'ın muhabbetine aittir. O muhabbet ve hürmet, şefkat lillah için olduğuna alâmeti şudur ki: Onlar ihtiyar oldukları ve sana hiçbir faydeleri kalmadığı ve seni zahmet ve meşakkate attıkları zaman, daha ziyade muhabbet ve merhamet ve şefkat etmektir.

HAYAT
(FARZ-I KIFAYE)
%1

REFİKA-İ HAYAT
VE ONU SEVMEK

AVNE BABA
VE ONLARI SEVMEK

ERKAN -I İSLAMİYE
(FARZ)
%9

SAMİMİ MUHABBET
MERHAMET / NAMAZ

HÜRMET - MUHABBET
NAMAZ

ERKAN -I İMANİYE
(FARZ -I AYİN)
%90

RAHİM - KERİM

HİKMET - RAHMET

Hayat itikadın libasıdır cümlesini bu kanuniyetten ürettik
Ve bu kanuniyet tatbik edildiğinde din hayatımın her anında bana temas eden beni terbiye eden ve bu sırada yaşadığımda bana amâl-i salihâ üreten bir hal oluyor.

KUR'AN

ŞERİAT

SIFAT-I İRADE

KUDRET AYETLERİ

HAYAT
(FARZ-I KİFAYE)
%1

GEOMETRİ / MATEMATİK
TIB
FİZİK, KİMYA vs

REFİKA-I HAYAT
VE ONU SEVMEK

AVNE BABA
VE ONLARI SEVMEK

ERKAN -I İSLAMİYE
(FARZ)
%9

DERS / TALİM / NAMAZ
DERS / TALİM / NAMAZ
DERS / TALİM / NAMAZ

SAMİMİ MUHABBET
MERHAMET / NAMAZ

HÜRMET - MUHABBET
NAMAZ

SIFAT-I KELAM

KELAM AYETLERİ

ERKAN-I İMANİYE
(FARZ-I AYN)
%90

ADL - MUKADDİR
ŞAFİ
MÜDEBBİR - MÜREBBİ

RAHİM - KERİM

HİKMET - RAHMET

KUDRET AYETLERİ

KELAM AYETLERİ

İSLAM

Bu formül ile varlık sahasında vücuda gelen herşey İslam malı oluyor. Bugün Avrupa dinin %1'lik rütbe verdiği hayatı okuyup onun kanuniyetine tabi olup dünyasını imar edip madde planında muvaffak oluyor mu? EVET Müslümanlar hayat planında dinin %1'lik rütbe verdiği fakat itikadın libası olan hayat ve ilim noktasında elimizi gevsettiğimizden bugün madde planında geri kaldık. Neticede Avrupa dinsiz bir müslüman bizde gayr-i müslim bir mümin olduk. Bu manayı din hakikatını bütün olarak ele aldığımızda Mektubat'ta geçen şu cümleden şunu anlıyorum

İslâmiyet, iltizamdır; iman, iz'andır. Tabir-i diğerle: İslâmiyet, hakka tarafgirlik ve teslim ve inkiyaddır; iman ise, hakkı kabul ve tasdiktir. Eskide bazı dinsizleri gördüm ki: Ahkâm-ı Kur'aniyeye şiddetli tarafgirlik gösteriyorlardı. Demek o dinsiz, bir cihette hakkın iltizamıyla İslâmiyete mazhardı; "dinsiz bir müslüman" denilirdi. Sonra bazı mü'minleri gördüm ki; ahkâm-ı Kur'aniyeye tarafgirlik göstermiyorlar, iltizam etmiyorlar.. "gayr-ı müslim bir mü'min" tabirine mazhar oluyorlar.

İMAN	_____	İSLAM
İTİKAD		TATBİKAT/HAYAT
MEKKE		MEDİNE

Bugün Han'sta, Hasan'da İslamiyetin hayat sahasında ortak. Hans İslamiyetin hayat kısmını iltizam etmiş kendine gerekli kılmış, yaptığı işte işinin hakkını verip hakkı kabul etmiş bu vasıflarla İslamiyete mazhar dinsiz bir müslüman ama ehli iman değil.

Yine bugün Hasan İslamiyetin kelamı seriatını tilave't etmiş ama sathi olarak itikadını öğrenmiş ama Han'sla ortak alanı olan hayatı itikattan koparmış mümin olduğunı iddia ettiği halde İslamiyetin gerektirdi hakka tarafsızlığı iltizam edemiyor gayri müslim bir mümin oluyor Bu manayı teyid eden su ayet alemime getirildi

SİZ HENÜZ İMAN ETMEDİNİZ. FAKAT İSLAM OLDUK DEYİN
İMAN SİZİN KALPLERİNİZE GİRMEMİŞTİR
(HUCURAT SURESİ 14.)

Din hayatın hayatı hem nuru hem esası. İhyayı din ile olur bu milletin ihyası ifadesi dinin yalnızca itikad ve kelam tarafına ehemmiyet vermekle olmaz. Hayatın her anını ve her tatbikatını dine göre yaşamakla olur. Peki sorun nerde neden müslümanlar olarak biz madde planında geri kaldık, yada ben neden dünya işleri diyerek işlerimi dinsizleştiriyorum, hatta Gazze'de neden kardeşlerimizi şehid ediyorlar ve alemi islam olarak biz elimiz kolumuz bağlı izliyoruz, anneler neden ev işlerinden sıkılıp isyan ediyor vs. hepsinin cevabını özetleyecek nokta.

Sünhat'tan okuduğum dersimin başlığı Kur'an'ın Hakimiyet-i Mutlakası. Ve bu başlıktan sonra Kur'an'ın kelamına muhatabiyet noktasındaki hatamız melzum olan şariat kitaplarının perde yaparak lazım olan Kur'an'ın hakiketine ulaşamama neticede oluşacak lazımın lazımı olan kudsiyete ulaşamayınca muharrik-i vicdan oluşmuyor ve teseyyüb ihmal oluyor, lâkaydlık ve cumudet oluşuyor.

Bu manayı şöyle şekillendirmiştim.

Meselâ; hükmün me'hazı olan şariat kitapları melzum gibidir. Delili olan Kur'an ise, lâzımdır. Muharrik-i vicdan olan kudsiyet, lâzımın lâzımıdır. Cumhurun nazarı kitablara temerküz ettiğinden, yalnız hayal meyal lâzımı tahattur eder. Lâzımın lâzımını, nadiren tasavvur eder. Bu cihetle vicdan lâkaydlığa alışı, cumudet peyda eder.

Aynı kanuniyeti kudret ayetleri olan hayata tatbik ediyorum.

Bugün madde planında geri kalmamızın temelinde o işi madde üzerinden anlamlandırıp, dini bir amel-i salih olarak görmediğimden, talim-i esma olarak surlandıramadığımdan dini yasantiyı mescid, cami yada Kur'an'la kıraaten istigal zannettiğimden kudsiyete erişemeyip muharriki vicdan harekete geçmiyor.

Hayat içerisinde bir misal medrede temizlik yapınca hiç zor gelmiyor, ama evde temizlik yapınca isteksizlik ve ihmal oluyor. Medresede yaptığım temizlikte manevi bir intisab karınca kararınca yakalanınca yani lazım olan

Kur'an'la ilişki kurulunca lazımla lazımı olan muharrikî vicdan o işi şevk ile yaptırıyor.

Aynı temizlik evde yapılıncaya seriat kitabı olan o iş lazıma yani Kur'an'a perde oluyor manayı ismiyle yapıyor lazımla lazımı olan muharrikî vicdan olan kudsiyete ulaşamayınca teseyyüb ve ihmal ile o işi terk ediyorum.

Bu eksik ve yanlış Kur'an okuma ve neticesindeki yanlış din anlatımı ile ortaya çıkan netice ile ilim, bilim ve teknolojiye yada işe yönelenler dinden uzaklaşıyor,

dine sarıldığını iddia edenlerde dünyadan uzaklaşıyor.

Bugün genel dünya coğrafyasında madde planında geri kalmamızın ve hali hazırda Gazze'de yaşanan soykırımın bir sebebi maziden beri süre gelen teknoloji ve ilim gibi hayat rütbesine vermemiz gereken önemi ifrat ve tefrit ile ya vermemek yada haddinden fazla vermek.

Mevla sıratı müstakim üzere her iki seriata tabi olup dünya ve ahiret saadetini umum ekli iman ve bizlere nasip eylesin. AMİN